

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Fiskeriutskottet

2008/2222(INI)

10.11.2008

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om tillämpad forskning inom den gemensamma fiskeripolitiken
(2008/2222(INI))

Fiskeriutskottet

Föredragande: Rosa Miguélez Ramos

PR_INI

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	8

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om tillämpad forskning inom den gemensamma fiskeripolitiken (2008/2222(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2371/2002 av den 20 december 2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken¹,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets beslut nr 1982/2006/EG av den 18 december 2006 om Europeiska gemenskapens sjunde ramprogram för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (2007–2013)²,
- med beaktande av meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén med titeln ”En europeisk strategi för havs- och sjöfartsforskning: samstämmiga ramar inom det europeiska området för forskningsverksamhet för att främja en hållbar användning av oceaner och hav” (KOM(2008)0534) (”strategi för havs- och sjöfartsforskning”),
- med beaktande av meddelandet från kommissionen till rådet och Europaparlamentet med titeln ”En strategi för hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket” (KOM(2002)0511),
- med beaktande av sin resolution av den 15 juni 2006 om förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om Europeiska gemenskapens sjunde ramprogram för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration³,
- med beaktande av sin resolution av den 20 maj 2008 om en integrerad havspolitik för Europeiska unionen⁴,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (ramdirektiv om en marin strategi)⁵,
- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 199/2008 av den 25 februari 2008 om upprättande av en gemenskapsram för insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskapliga utlåtanden rörande den gemensamma fiskeripolitiken⁶,

¹ EGT L 358, 31.12.2002, s. 59.

² EUT L 412, 30.12.2006, s. 1.

³ EUT C 300 E, 9.12.2006, s. 400.

⁴ EUT C 180 E, 17.7.2008, s. 27.

⁵ EUT L 164, 25.6.2008, s. 19.

⁶ EUT L 60, 5.3.2008, s. 1.

- med beaktande av rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter¹,
- med beaktande av rapporten från världstoppmötet om hållbar utveckling som hölls i Johannesburg (Sydafrika) den 26 augusti–4 september 2002,
- med beaktande av Aberdeendeklarationen som antogs den 22 juni 2007 vid EurOcean-konferensen av europeiska organisationer för havs- och sjöfartsforskning, vetenskapliga nätverk och flera vetenskapsmän från hela Europa,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från fiskeriutskottet (A6-.../2008), och av följande skäl:
 - A. Alltsedan det fjärde ramprogrammet har kommissionen försökt stimulera europeisk forskning på området för fiske och vattenbruk, i syfte att stödja den gemensamma fiskeripolitiken.
 - B. I det sjunde ramprogrammet ingår all forskning inom området för fiske och vattenbruk i den större helheten för forskningen inom området för jordbruk (temaområde 2), medan havsvetenskap och förvaltning av kustområden utgör delar av miljövetenskapen.
 - C. Såväl i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisations uppförandekodex för ansvarsfullt fiske som i avtalet om genomförande av bestämmelserna i FN:s havsrättskonvention om bevarande och förvaltning av gränsöverskridande fiskbestånd betonas behovet av att utveckla forskning och insamling av uppgifter för att förbättra den vetenskapliga kunskapen om sektorn.
 - D. Den gemensamma fiskeripolitiken är ett av de politikområden inom gemenskapen som är mest beroende av vetenskaplig forskning, och trovärdigheten för de åtgärder som antas inom ramen för denna politik bygger på vetenskapliga utlåtanden av hög kvalitet.
 - E. Ledstjärnan för den gemensamma fiskeripolitiken utgörs av principer om gott styre, i vilka det krävs att beslutsprocessen baserar sig på välgrundade vetenskapliga utlåtanden och medför resultat vid rätt tidpunkt.
 - F. Strategin för havs- och sjöfartsforskning ska fokusera på att förbättra samspelet mellan havsforskning och sjöfartsforskning, snarare än att behandla de olika väletablerade forskningsfälten vart och ett för sig. Samtidigt ska vikten av fortsatta insatser inom de olika havs- och sjöfartsforskningsgrenarna erkännas.
 - G. Nästa översyn av den gemensamma fiskeripolitiken, som kommer att gynna regional förvaltning och grunda sig på ekosystem, kräver en solid bas av vetenskaplig kunskap.
 1. Europaparlamentet är övertygat om att det inom ramen för forskningspolitiken är nödvändigt att fästa större vikt vid specifika problem på området för fiske och vattenbruk, eftersom denna sektor, ur ekonomisk, social och politisk synvinkel betraktat, är mycket viktig inom EU.

¹ EGT L 206, 22.7.1992, s. 7.

2. Europaparlamentet välkomnar kommissionens nya ansträngningar i form av en strategi för havs- och sjöfartsforskning för att mobilisera medel till förmån för ett bättre samspel mellan havsforskning och sjöfartsforskning.
3. Europaparlamentet påminner kommissionen om att denna i enlighet med förordning (EG) nr 2371/2002 har en rättslig skyldighet att grunda sina förslag inom den gemensamma fiskeripolitiken på välgrundade vetenskapliga rön och på försiktighetsmetoden.
4. Europaparlamentet är bekymrat över omorganiseringen av temaområden i det sjunde ramprogrammet, vilken medför att forskning om fiskeproduktion frikopplas från fiske och marinekologi. En tydlig omorganisering av den gemensamma fiskeripolitiken mot ett mera ekosystemcentrerat förhållningssätt skulle tvärtom kräva ökad integration.
5. Europaparlamentet beklagar att varken fiske eller vattenbruk behandlas som specifika insatsområden i det sjunde ramprogrammet. Man hänvisar bara till temaområde 2 ”Livsmedel, jordbruk och bioteknik”, som med en vid tolkning skulle kunna täcka fiskeriforskning. Parlamentet konstaterar att detsamma gäller temaområde 6 ”Miljö (inbegripet klimatförändringar)”.
6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vid översynen av det sjunde ramprogrammet i anslutning till utvärderingen efter halva tiden, som enligt planerna ska genomföras 2010, beakta denna resolution och fästa större uppmärksamhet vid de särskilda problem som berör fiske och vattenbruk.
7. Europaparlamentet är övertygat om att både de politiska beslutsfattarna och aktörerna inom fiskerisektorn har ett stort behov av mera praktiskt inriktad forskning, och att det med tanke på det sjunde ramprogrammets längd är absolut nödvändigt att inkludera de mål som ska uppnås.
8. Europaparlamentet anser att avsaknaden av specifika insatsområden för fiske och vattenbruk i det sjunde ramprogrammet leder till att det finns alltför få forskningsprogram inom dessa områden, vilket i sin tur minskar intresset för utvalda projekt och gör dem mindre relevanta.
9. Europaparlamentet betonar att om den gemensamma fiskeripolitiken skall kunna genomföras på ett effektivt sätt krävs det särskilda program för tillämpad forskning och tillräckliga anslag för detta. Parlamentet anser därför att det är absolut nödvändigt att införa en fördelningsnyckel i det sjunde ramprogrammet.
10. Europaparlamentet begär av kommissionen att finansieringen av den tillämpade forskningen i anslutning till den gemensamma fiskeripolitiken, inom ramen för det sjunde ramprogrammet, används som en drivkraft för att främja synergier mellan forskningsinsatser i olika medlemsstater och för att uppnå den kritiska massa som är nödvändig för att möta de stora utmaningarna inom temaöverskridande havsforskning.
11. Europaparlamentet rekommenderar att man inom området för vetenskaplig havsforskning prioriterar inte bara forskning som syftar till att öka kunskapen om fiskeresursernas tillstånd, men också forskning om de kommersiella, ekonomiska och sociala aspekter som

är avgörande för förvaltningen av fiskeriverksamheten, eftersom dessa aspekter är synnerligen viktiga.

12. Europaparlamentet anser att man särskilt när det gäller fiske och vattenbruk bör prioritera tillämpad forskning, som i huvudsak bör syfta till att förbättra de vetenskapliga uppgifter som bör ligga till grund för lagstiftningen och fiskeförvaltningen, särskilt med avseende på återhämtningsplanerna för de arter som löper störst risk.
13. Europaparlamentet konstaterar att det råder en uppenbar intressekonflikt mellan fiskare och vetenskapsmän på kort sikt, medan deras mål på lång sikt förefaller mer kompatibla.
14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att visa och bättre förklara för fiskarna att det är i deras intresse att beakta de ekonomiska fördelar som de kan förvänta sig på medellång och lång sikt när de utvärderar den förmodade ekonomiska förlusten på kort sikt.
15. Europaparlamentet betonar den oroväckande bristen på unga forskare inom tillämpad forskning i fiskerisektorn, vilken beror på att en karriär inom detta område inte är lika attraktiv som en karriär inom grundforskningen och andra vetenskapliga discipliner.
16. Europaparlamentet betonar nödvändigheten att återupprätta intressanta och berikande universitetsexamenskurser som leder till välbetalda karriärer inom denna vetenskapsgren.
17. Europaparlamentet understöder en utbildningspolitik som i högre grad sporrar unga vetenskapsmän att välja tillämpad forskning inom området för fiske, i stället för grundforskning.
18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja inrättandet av ett stabilt europeiskt nätverk som grundar sig på existerande fysisk infrastruktur i medlemsstaterna och är inriktat på observation och insamling av uppgifter om havsmiljön, vilket dels skulle underlätta informationsutbytet mellan aktör inom sektorn och europeiska forskningsorgan, dels skulle göra det möjligt för EU att behålla sin framskjutna position.
19. Europaparlamentet påminner om nödvändigheten att förenhetliga de olika ikraftvarande modellerna för tillämpad forskning i medlemsstaterna för att på så sätt göra resultaten mer jämförbara och underlätta aggregeringen av uppgifterna.
20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att sporra det vetenskapliga samfundet att i högre grad utveckla gemensamma metodiknormer inom fiskeforskningen och intensifiera samarbetet mellan nationella forskningsinstitut.
21. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att samla in specifika uppgifter om nuläget för dialogen mellan vetenskapsmän och fiskare i olika medlemsstater och upprätta en förteckning över bästa praxis.
22. Europaparlamentet betonar att de regionala rådgivande kommittéerna har en viktig roll när det gäller tillämpad forskning och begär därför att vetenskapsmän ska kunna vara fullvärdiga medlemmar i dessa organ.

23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fördela anslagen i unionens budget till förmån för insamlandet av uppgifter inom fiskerisektorn, särskilt budgetpost 11 07 02: ”Stöd för förvaltningen av fiskeriresurser (förbättring av de vetenskapliga utlåtandena)”.
24. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen och till medlemsstaternas regeringar och parlament.

MOTIVERING

”Là où il n'y a pas de science à appliquer, il ne peut y avoir de science appliquée” (Där det inte finns någon vetenskap att tillämpa kan det inte finnas tillämpad vetenskap)
Bernardo Houssay, nobelpristagare i medicin (1947)

Praktiskt taget halva gemenskapens befolkning lever i områden nära de två oceaner och fyra stora hav som omfattas av EU:s gränser. Dessa hav och oceaner, en källa till liv, spelar en viktig roll för att begränsa effekterna av klimatförändringen. Att förvalta dessa komplicerade och svårförståeliga system på ett lämpligt sätt är en av de främsta utmaningar som EU står inför i dag.

Att förena bevarandet av ekosystemen med ett hållbart utnyttjande av resurserna, undvika och kontrollera inverkan av olika mänskliga verksamheter på den marina miljön och förbättra kunskapen, den tekniska utvecklingen och innovationen är andra exempel på de många utmaningar som är omöjliga att hantera utan det europeiska forskarsamfundets deltagande.

När det gäller fiskbestånden uppskattade FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) 2004 att över 70 procent är uttömda, överutnyttjade eller under återhämtning. Det finns emellertid andra faktorer än överfiske som påverkar resurserna, till exempel klimatförändringen eller mänsklig verksamhet. Detta innebär att det är absolut nödvändigt att förfoga över tillförlitliga och fullständiga uppgifter.

Kustområdena är utsatta för särskilda risker på grund av sin geografiska belägenhet, såsom naturkatastrofer eller olyckor som leder till allvarliga föroreningar av havet. På detta område måste alla befintliga resurser, även inom forskningen, mobiliseras i övervakningen av gemenskapens vatten.

De marina ekosystemen är särskilt sårbara och kräver därför extra uppmärksamhet, särskilt med tanke på att den ”ekosystembaserade ansatsen” kommer att vara en central aspekt i beslutsprocessen i framtiden. Dessutom måste en tydlig definition av skyddade marina områden utformas genom ett integrerat synsätt och med stöd av hållbara vetenskapliga kriterier för att även kunna skydda dem mot annan verksamhet än fiske, t.ex. turism, oljeutvinning eller militära verksamheter.

Den marina forskningen som en central aspekt i havsförvaltningen

Utvecklingen av en gemensam fiskeripolitik och en effektiv forskning på EU-nivå är två oskiljaktiga komponenter. Det är gemenskapens ansvar att dra nytta av de fördelar som kan vinnas genom forskning och innovation för att aktivt skydda EU:s hav och oceaner genom att utforma en integrerad fiskeriförvaltning som bygger på högkvalitativ vetenskaplig och teknisk utveckling.

Fiskeriforskningen är även viktig för att utarbeta rekommendationer och förse lagstiftarna med vetenskapliga råd. Den gemensamma fiskeripolitiken är det viktigaste verktyget för fisket i EU, och det krävs ökade investeringar i marin vetenskap och forskning för att förbättra politikens effektivitet.

Under de senaste 15 åren har kommissionen ställt stora materiella resurser till förfogande för forskarsamfundet i syfte att understödja besluten om fiskeriförvaltningen. Inom ramen för forskningen på EU-nivå har man inte bara undersökt de biologiska faktorerna, utan även olika fiskarters beteende, den biologiska effekten av fångsterna och de socioekonomiska följderna av de beslut som fattas. Den gemensamma fiskeripolitiken och andra relaterade politikområden har emellertid utvecklats med tiden, vilket har lett till att nya behov har uppstått på forskningsområdet.

En ansvarsfull och högkvalitativ fiskeriforskning

Trots att det råder en viss motsättning mellan grundforskning och tillämpad forskning står det klart att all forskning måste leda till kunskap ”som kan eller bör tillämpas”. Även forskarna anser att det är den så kallade grundforskningen som ger upphov till de mest användbara förfarandena, vilket innebär att det inte bör göras någon åtskillnad mellan dessa båda forskningsgrenar. Alla medel som står till buds måste utnyttjas för att lösa de verkliga och aktuella problem som finns, och då spelar det ingen roll vilken ”forskingsdisciplin” som tillämpas.

En sund marin miljö är absolut nödvändig för att kunna utnyttja havens och oceanernas potential, och bevarandet av resurserna är centralt för att förbättra konkurrenskraften på lång sikt. I den temainriktade strategin för den marina miljön efterlyser man snabba åtgärder som bygger på ekosystemansatsen. Miljödimensionen måste integreras i alla beslutsprocesser och intressena hos alla verksamheter som påverkar havsmiljön måste avspeglas.

De åtaganden som EU ingick vid toppmötet i Johannesburg kan endast nås genom en ansvarsfull och högkvalitativ marin forskning. Kunskap och analys av vetenskapliga uppgifter är centrala komponenter i den ekosystembaserade ansatsen med målsättningen att inrätta skyddade marina områden, garantera ett hållbart och sunt utnyttjande av resurserna och bemöta alla utmaningar i samband med naturfenomen eller katastrofer till följd av mänsklig verksamhet. Nivåerna för hållbart utnyttjande kräver å sin sida tillförlitlig och kontinuerlig information.

Insamling, lagring, spridning/utbyte, behandling och analys av stora mängder information och uppgifter är grundläggande för att kunna garantera en jämvikt mellan de sociala behoven och de resurser som tas från den marina miljön. För att resurserna ska vara hållbara krävs dessutom ett gott samarbete mellan fiskeindustrin, de oceanografiska forskarna, fiskeriforskningen, de marinekologiska och de socioekonomiska forskarna samt marina forskningsinstitut och olika branschorganisationer.

När det gäller den framtida fiskeriforskningen är det viktigt att ta hänsyn till de livsmiljörelaterade aspekterna (minska påverkan på de marina resurserna, upptäcka biologiskt känsliga områden), oavsiktlig fångst av sårbara arter (fåglar, sköldpaddor eller marina däggdjur) och förbättring av urvalet av målarter (undvika fångst som kastas överbord och sekundära arter). Det är även viktigt att integrera ekosystemansatsen i undersökningarna av bestånden, de oceanografiska och biokemiska undersökningarna och i frågor som rör biologisk mångfald.

Nätverksarbete

Det är viktigt att snabbt förbättra de vetenskapliga uppgifterna om fisket. EU förfogar redan över de forskningsgrupper och kunskaper som krävs för att utarbeta ett hållbart utnyttjande av de marina resurserna. Men förutom uppgiftsinsamlingscentraler och observationsnätverk behöver den marina forskningen även en rad olika dyra och specialiserade infrastrukturer, som tar upp en stor del av investeringarna. En gemensam användning av dessa infrastrukturer skulle därför optimera lönsamheten.

Ett stabilt europeiskt nätverk som bygger på de befintliga fysiska infrastrukturerna i medlemsstaterna och som inriktas på analys och insamling av uppgifter om den marina miljön skulle kunna stimulera informationsutbytet mellan de berörda sektorerna och de europeiska forskningsorganen, vilket i sin tur skulle kunna hjälpa EU att behålla sin ledande roll inom detta område.

Att utveckla och använda ett sådant nätverk skulle kunna bidra till att främja förståelsen och dialogen mellan forskarsamfundet, lagstiftarna och slutanvändarna, däribland industrin och handeln. Ett ökat samarbete mellan de nationella forskningsinstitutionerna skulle dessutom underlätta arbetet med att göra de olika modeller för tillämpad forskning som används i medlemsstaterna enhetliga i syfte att göra resultaten jämförbara och underlätta uppgiftsinsamlingen.

I nätverket skulle man bland annat kunna arbeta med samordning av särskilda uppgifter och rådgivning om gemenskapslagstiftningen. Forskningsinstitutionernas deltagande i olika internationella organ är naturligtvis viktigt, men detta nätverk skulle även kunna bidra på ett mycket positivt sätt till att utveckla den europeiska marina vetenskapen.

Allmän utbildning och yrkesutbildning

Tillgången till kvalificerad personal, som är absolut nödvändig för forskningen om den marina miljön, fortsätter att minska inom alla områden. Bristen på unga forskare är särskilt oroande inom den tillämpade forskningen, en företeelse som enligt experterna beror på att dessa forskarkarriärer inte betraktas som särskilt attraktiva. I några medlemsstater har det gått så långt att institut som är specialiserade på fiskeriforskning har fått upphöra med undervisningen på grund av brist på elever.

Intressanta och stimulerande högskoleutbildningar som öppnar möjligheter till välbetalda yrkeskarriärer måste utformas för att komma till rätta med denna situation. Utbildningspolitiken måste helt enkelt motivera de unga forskarna att välja att forska om fiskeriresurser.

För att åstadkomma detta krävs insatser för att förbättra utbildningen, rörligheten och omskolningen samt yrkesvillkoren, framför allt inom fiskeriforskningen, men även inom andra relaterade sektorer. Forskningen inom detta område måste dessutom göras synligare och det är även nödvändigt att förbättra de incitament som erbjuds forskarna, eftersom det skulle leda till en förbättring av den marina forskningen i allmänhet och fiskeriforskningen i synnerhet.

Lämplig finansiering

Men även om uttrycket ”*det är inte pengarna, utan de mänskliga resurserna som är problemet*” är en bra beskrivning av situationen betyder inte det att forskningen inom detta område är särskilt väl finansierad. Förutom ett lämpligt utnyttjande av de vetenskapliga och tekniska kunskaperna krävs dessutom ett beslutsamt finansiellt stöd från EU och medlemsstaternas regeringar för att hantera de nuvarande utmaningarna.

Hittills har de olika forskningsinstituten finansierats genom två kanaler: dels nationella medel i utbyte mot att de förser medlemsstaternas regeringar med vetenskaplig information och dels gemenskapsmedel genom förordningen om insamling av uppgifter inom fiskerisektorn, samt deltagande i de vetenskapliga kommittéerna.

Den tredje finansieringskällan har varit ramprogrammet för forskning. I de fjärde och femte ramprogrammen infördes särskilda program för tillämpad forskning inom fiske och vattenbruk (FAIR), med anslag på 130 respektive 150 miljoner euro. I det sjätte ramprogrammet fortsatte fiskeripolitiken visserligen att vara en av prioriteringarna, men finansieringen minskades till 60 miljoner euro. I det sjunde ramprogrammet finns dock varken fisket eller vattenbruket med som särskilda prioriteringar. Det är bara temaområde 2, ”Livsmedel, jordbruk och fiske, samt bioteknik”, som i en bred tolkning skulle kunna omfatta forskningen inom dessa områden. I temaområde 6, ”Miljö (inbegripet klimatförändringar)”, nämns inte heller forskningen om marina resurser och en integrerad förvaltning av kustområdena uttryckligen.

Forskarna möter följaktligen svårigheter till följd av de olika inriktningarna för forskningen när de vill presentera projekt inom ramen för det sjunde ramprogrammet för forskning, till exempel forskning om vattenbruk, som främst är av industriell karaktär, eller fiskeriforskning eller marin vetenskap, som är tvärvetenskapliga och mer långsiktiga. Hittills har båda områdena finansierats från samma källa, vilket har möjliggjort komplementaritet, och de samordnades av GD Fiske, och inte av GD Forskning som är fallet för närvarande.

Till följd av detta har det blivit svårare för forskarsamfundet att framföra sina åsikter och förmedla sektorns behov till de tjänstemän som ansvarar för att utarbeta riktlinjerna för anbudsinfordran. GD Forskning har valt att främst finansiera grundforskning i stället för att ge utrymme för forskning som inriktas på offentlig politik för att till exempel berika gemenskapens marina strategi ur en vetenskaplig synvinkel eller undersöka hur fisket påverkar klimatförändringen.

För att nå målet för EU:s havspolitik, nämligen att åstadkomma ett produktivt fiske i en ren marin miljö, måste de forskare som är verksamma inom detta område ha tillgång till övergripande finansieringsmekanismer i det sjunde ramprogrammet.

Utskottet betonar behovet av att snabbt inrätta en forskningspolitik för fiskeriresurserna som åtföljs av en omfattande investeringsinsats. EU:s stöd till utbildning och yrkesutbildning inom havsområdet skulle göra det möjligt att integrera olika sociala och ekonomiska samt havs- och handelspolitiska hänsynstaganden, vilket i sin tur skulle bidra till att förbättra den allmänna uppfattningen om den gemensamma fiskeripolitiken och behovet av att den upprätthålls.